для здоров'я людей. Учені вже працюють над вирощуванням томатів із вакциною та над отриманням лікувального молока від корів, кіз, овець);

– хірург зі збільшення пам'яті (з'явиться нова спеціалізація хірургів –збільшення ресурсу пам'яті людини. Їхнє головне завдання – допомога тим, у кого переобтяжена пам'ять, хто відчуває проблеми із засвоєнням нової інформації);

– фахівець з етики нової науки (з розвитком клонування та інших новітніх галузей науки можуть знадобитися фахівці з етики, які допомагатимуть суспільству у проведенні тих чи інших розробок);

– космонавти, космічні гіди та архітектори (з розвитком сфери космічного туризму в перспективі можуть знадобитися космічні гіди і пілоти, а також архітектори, які проектуватимуть інфраструктуру для перебування в космосі);

– фахівці вертикальних ферм (до 2020 р. науковці планують істотно збільшити виробництво продовольства за рахунок зведення вертикальних ферм у міських хмарочосах);

– фахівці з питань боротьби зі зміною клімату (нині, коли наслідки зміни клімату надзвичайно відчутні, виникає необхідність у фахівцях-інженерах, які допоможуть послабити чи навіть відвернути негативні ефекти цього явища) [1].

Отже, вже зараз визначається низка нових професій, опанування яких стає можливим завдяки модернізації освіти в контексті підвищення її ролі у підготовці людини до сприйняття і реалізації вимог нанотехнологічного розвитку. Завдання системи освіти в цих умовах – забезпечити здатність своїх структур працювати на випередження, закладаючи фундамент майбутніх педагогічних технологій і здійснюючи підготовку необхідних суспільству спеціалістів.

Результатом модернізації системи освіти в контексті підвищення її ролі у підготовці людини до сприйняття і реалізації вимог нанотехнологічного розвитку на соціально-економічному рівні має стати структурна перебудова світового господарства. Логічно виглядає позначення такої системи, як "наноекономіка". К. Корсак позначає цим поняттям економіку суспільства майбутнього, існування і розвиток якого спиратиметься на справжні нанотехнології – досконалі виробничі засоби, які не шкодять довкіллю [4, с. 11]. В аспекті духовного розвитку людини модернізована система освіти має сприяти формуванню і зміцненню таких значущих особистісних рис, як відповідальність, активність, гуманізм, творче мислення.

Таким чином, глобалізація й індивідуалізація, породжені новітніми технологіями, є основними тенденціями зміни ролі людського капіталу в суспільстві знань. Осмислення дійсності цього суспільства знань, системний підхід до його сутності свідчить про зміни характеру праці в цьому соціумі, які передусім визначаються поширенням нанотехнологій. Зазначені зміни полягають у переході від системності праці до систем інтелектуальної праці, носієм і суб'єктом якої постає людина. Філософія нанотехнологій визначає, що наука й освіта мають стати основою цілеспрямованої підготовки людини до життя в суспільстві знань. Така підготовка, яка має забезпечуватися реформуванням системи середньої та вищої школи, скеровуватиме людську особистість на усвідомлення і збереження гармонії природи, суспільства, людини як основи буття світу.

Список використаних джерел

1. Андрєєв О. Створення умов для вивчення картини мікросвіту та методів управління нею на основі нанотехнологічного підходу в наукових секціях малої академії наук [Електронний ресурс] / О. Андрєєв. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal /Soc_Gum/Npd/2010_4/andreev.pdf.

2. Давидюк Т. В. Людський капітал як об'єкт бухгалтерського спостереження підприємств наукоємних високотехнологічних напрямів / Т. В. Давидюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Серія: економічні науки. – 2009. – № 3 (49). – С. 51-54.

3. Ільченко В. Цілісність змісту освіти як умова вирішення сьогоденних суспільних проблем [Електронний ресурс] / В. Ільченко. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum /isp/2009_4/2_Tochka_zoru.pdf.

4. Корсак К. В. Множинність перешкод для прогнозування і побудови наноекономіки – системи життєзабезпечення громадян суспільства майбутнього / К. В. Корсак // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. – Серія економіка. – 2009. – Вип. 2. – С. 4-14.

5. Сербиновский Б. Ю. Научно-исследовательский аутсорсинг в учебно-научно-производственной интеграции университета / Б. Ю. Сербиновский, Т. Г. Гусенко, Б. Б. Сербиновский // Вісник КНУ імені Михайла Остроградського. – 2011. – Вип. 2 (67). – Ч. 1. – С. 169-176.

6. Сухова Н. М. Якість вищої освіти як одна з філософських засад трансформації освіти XXI століття: європейський контекст [Електронний ресурс] / Н. М. Сухова. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vnau_f/2009_1/suxov.pdf.

7. Федулова Л. І. Патентування винаходів у галузі нанотехнологій: стан та тенденції [Електронний ресурс] / Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal /Soc_Gum/Tpaeiv/2010_1/6.pdf.

Касьянов Д. В., *кандидат философских наук, соискатель, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com*

Трансформация образования в контексте требований нанотехнологического развития

Трансформационные процессы в образовании рассматривается в контексте повышения их роли в подготовке человека к восприятию и реализации требований нанотехнологического развития.

Ключевые слова: *образование, культура, наука, модернизация образования, нанотехнологии.*

Kasyanov D. V., *a candidate of philosophical sciences, bread-winner, National pedagogical university the name of M. P. Drahomanov (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com*

Transformation of education is in the context of requirements of nanotechnological development

Transformation processes in education examined in the context of increase of her role in preparation of man to perception and realization of requirements of nanotechnological development.

Keywords: *education, culture, science, modernisation of education, nanotechnology.*

* * *

УДК 378.4:004

Кивлюк О. П.
доктор філософських наук, професор кафедри методології науки та міжнародной освіти, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), panyolga@ukr.net

МОДЕЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Аналізуються інформаційні процеси як основні складові механізму формування та функціонування інформаційного суспільства. Сутність інформатизаціїв умовах глобалізації розглядається, як незворотній процес, що зумовлює створення широких можливостей у забезпеченні соціальних, економічних, пра-

вових, культурних і технологічних умов збереження, генерування й активізації нових ідей так і негативних наслідків.

Ключові слова: *інформація, інформатизація, інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація суспільстві.*

Очевидність того факту, що інформація перетворилася на глобальний, без перебільшення, невичерпаний ресурс людства, якийувійшов у нову еру розвитку цивілізації – еру інтенсивного використання цього інформаційного ресурсу, дає можливість стверджувати, що процес інформатизації – це всезагальний і неминучий етап розвитку людської цивілізації, період освоєння інформаційної картини світу, усвідомлення єдності законів функціонування інформації в природі і суспільстві, практичного їхнього застосування, створення індустрії виробництва, зберігання і обробки інформації.

Інформатизація– це глобальний процес активного формування та широкомасштабного використання інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій, тобто засобів за допомогою яких можна оперативно, дієво, маштабно та результативно користуватися цими ресурсами. У процесі інформатизації відбувається перетворення традиційного технологічного способу виробництва, життя тамислення людини на новий, постіндустріальний на основі використання кібернетичних методів і засобів (універсальних або керованих, мікро- і персональних комп'ютерів, мікропроцесорних блоків тощо).

У відповідності до загальних положень Закону України "Про Національну програму інформатизації"від 04.02.1998 року № 74/98-ВР, інформатизація – це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки [2].

Отже, можна виділити критерії, що характеризують інформатизацію: економічний, технологічний, політичний, соціальний, культурний.

В результаті інформатизації на новий рівень піднімаються наукові дослідження і розробки, виробництво, управління, освіта, всі сфери соціального життя суспільства тощо.

Головними напрямками розвитку інформаційних процесів стають:

– створення високопродуктивних, високотехнічних, економічно доступних та "гнучких" інформаційно-комунікаційних технологій як засобів виробництва, обробки, передачі та зберігання інформації;

– удосконалення та розширення потенціальних можливостей інформаційних ресурсів;

– процес підготовкита підвищення кваліфікації фахівців різних спеціальностей та галузей;

– розробка досконалих систем безпека та захист інформації.

Процес інформатизації, як і більшість епохальних прогресивних змін у соціально-історичному контексті, відбувається не завжди усвідомлено та послідовно, хоча його окремі компоненти формуються людьми цілеспрямовано (наприклад: бібліотеки, банки даних, статистичні дані, бази даних, пошукові системи тощо). Існуюче середовище не завжди відповідає потребам людини, воно суперечливе, анексіоністське, експансіоністське.

Людина повинна бути ознайомлена з інформаційною інфраструктурою, тобто вироблення навичок, вміння користуватися системами передачі, зберіганнята обробки інформації, в тому числі комп'ютером, планшетом, факсом і сучасними високорозвиненими телекомунікаційними системами, Інтернетом, має стати для кожної людини звичайною справою.

Інформатизація – відносно новий термін, який дуже частовикористовується в тих же контекстах, в яких раніше використовувались слова "автоматизація" та "комп'ютеризація". Але ж при зовнішній схожості цих понять вони мають істотну відмінність.

Інформатизація – одна із закономірностей сучасного соціального прогресу,де основна увага зосереджується на комплексі заходів, спрямованих на забезпечення комплектного використання достовірного, вичерпного і своєчасного знання (інформації) у всіх видах людської діяльності та різноманітними способами, або ж за допомогою відповідних інформаційно-комунікаційних засобів.

Цей термін все наполегливіше витісняє широко вживаний до недавнього часу термін "комп'ютеризація". При комп'ютеризації основна увага надається розвитку і впровадженню технічної бази – комп'ютерів, що забезпечують оперативне отримання результатів переробки інформації і її накопичення.

Таким чином "інформатизація" ширше поняття, ніж "комп'ютеризація", і спрямована вона на швидке оволодіння інформацією для задоволення своїх потреб. У понятті "інформатизація суспільства" акцент треба робити не стільки на технічних засобах, скільки на суті і меті соціально-технічного прогресу. Комп'ютери є базовою технічною складовою процесу інформатизації.

В інформаційному суспільстві процес комп'ютеризації дасть людям доступ до надійних джерел інформації, позбавить їх від рутинної роботи, забезпечить високий рівень автоматизації обробки інформації у виробничій і соціальній сферах. Рушійною силою розвитку суспільства стає виробництво інформаційного, а не матеріального продукту.

Концепція інформатизації включає, насамперед, створення уніфікованих в широкому спектрі додатків і повністю структурованої інформаційної технології, що охоплює процеси збору, накопичення, зберігання, пошуку, переробки і видачі різноманітної інформації, необхідної для інформаційного забезпечення діяльності. Завдяки інформатизації забезпечується вільний доступ кожного члена суспільства до будь-яких джерел інформації. Інформатизація означає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах людської діяльності. З'явилася індустрія інформаційних послуг як для виробничої, так і для побутової діяльності.

Головною метою інформатизації є застосування та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у різноманітних сферах соціальної практики, що послужило поштовхом до розвитку суспільства, побудованого на використанні різноманітної інформації, яке отримало назву інформаційне суспільство.

Інформатизація суспільства – це організований соціально-економічний і науково-технічний процес створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади, організацій, суспільних об'єднань на основі формування і використання інформаційних ресурсів та повинна збігатися з процесами соціальної інтелектуалізації, що істотно підвищує творчий потенціал особи і її інформаційного середовища.

Виділяють п'ятьнапрямів інформатизації суспільства:модернізація управлінських структур;формування й розвиток індустрії інформатики;комплексування інформаційних зв'язків; перебудова соціальних структур;формування людського потенціалу.

Реалізація цих напрямів здійснюється трьома підсистемами:соціально-економічне забезпечення;теоретичне забезпечення;технічне забезпечення інформатизації.

Отже, можна розглянути наступну модель інформатизації суспільства (рис. 1).

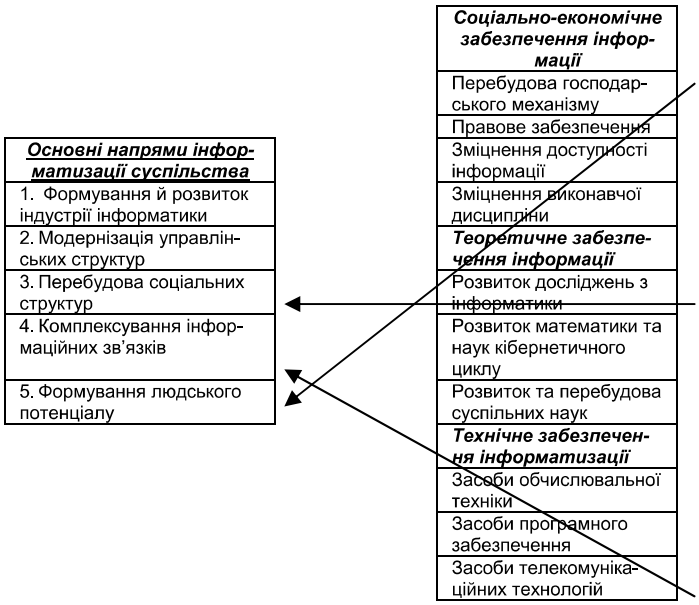

Рис. 1. Модель інформатизації суспільства

Отже, процеси інформатизації єнезворотними і неминучими, які, у свою чергу, породжуютьяк позитивні так і негативні складові механізму реалізації та функціонування інформаційного суспільства. Проблематику процесу інформатизації суспільства розглянемо у контексті формування закономірностей проблеми [1]:

1. Основні:

– взаємозв'язок процесів інформатизації, глобалізації, соціалізації,екологізації тощо;

– зростання ролі державної політики щодо інноваційно-технологічних та інформаційно-комунікаційних процесів;

– зв'язок інформатизації та комп'ютеризації, електронізації (інженерно-технічний процес, проектування, виробництво, поширення електронних технологій, які застосовуються у виробництві, наукових дослідженнях, побутових приладах, транспорті, засобах зв'язку тощо), медіатизації(процес, який передбачає створення і поширення найновітніших систем колективного зв'язку і комунікації) суспільства.

2. Внутрішні:

2.1. Внутрішні соціальні:

– зростаюче значення інформації та інформаційних ресурсів як чинника соціально-економічної життєдіяльності суспільства;

– цілеспрямоване вдосконалення з урахуванням інтересів користувача засобів інформаційно-комунікаційних технологій;

– зростання освітньо-інформаційного рівня суспільства;

– припинення темпів швидкого зростання "соціальної ентропії" суспільства;

2.2. Внутрішні технічні:

– динамічний розвиток інформатики, кібернетики та її матеріально-технічної бази;

– загальносвітовий характер створення і вдосконалення технічних інформаційно-комунікаційних засобів.

3. Зовнішні:

– використання інформаційних ресурсів у якості виробничих поряд із енергетичними, людськими та іншими;

– зміна структури організаційного управління суспільством;

– створення та розвиток сучасної сфери інформаційних послуг;

– поява нових галузей виробництва і трансформування традиційних;

– глобалізація і концентрація інформаційної індустрії;

– поява загальносвітового інформаційного ринку;

– розвиток розгалуженої мережі комунікації;

– організація, оптимізація маркетингових послуг, менеджменту, інформаційного бізнесу;

– просторово-часове трансформування ділових центрів, децентралізація офісів;

– інформатизація побуту людини, поява нових засобів інформації;

– інтелектуалізація суспільства.

Формування інформаційного суспільства і рішення породжуваних цим процесом проблем можуть здійснюватися різними шляхами.

1. Стихійна самоорганізація процесу інформатизації. Цей шлях характерний для суспільних процесів, пов'язаних із зміною умов життя і адаптацією суспільства до нових умов. Така адаптація вимагає організаційних перебудов в суспільстві, що зачіпають його матеріальні і етичні основи. Ці основи відносяться до найбільш консервативних елементів суспільства, і їх зміна сприймається досить болісно. Включення стихійних механізмів регуляції дозволяє дещо згладити гостроту сприйняття таких змін, але робить сам процес тривалішим і, як правило, призводить до значної перевитрати ресурсів.

2. Централізоване управління процесом інформатизації. Цей шлях не може бути реально здійснений, оскільки даний процес настільки складний, що практично відноситься до некерованих об'єктів.

3. Інформатизація, що спрямовується. В цьому випадку саморозвиток процесу триває в умовах дії системи обмежень і стимулів, що визначають межі існування процесу і бажані напрями його розвитку. Це дозволяє, зберігаючи всі переваги самоорганізації і саморозвитку

процесу, скоротити час його протікання і уникнути зайвих витрат.

До основних параметрів інформатизації суспільства відносяться: соціальна сфера, як головний об'єкт інформатизації, бо інформатизація цієї сфери спрямована на формування і задоволення інформаційних потреб населення, інформаційного забезпечення соціальних процесів, поліпшення побуту всіх членів суспільства і підвищення якості наданих послуг, а в цілому – на корінне поліпшення суспільної діяльності і життя людини; матеріальне виробництво; управління.

Підвищення інформаційної культури, нарощування інтелектуального потенціалу дають імпульс для поглиблення культурного процесу, прискореного розвитку духовного потенціалу суспільства. Проте при цьому виникає небезпека "надінформатизації" людини, оскільки вищою цінністю стає інформація.

Необмежене застосування інформаційно-комунікаційних технологій загрожує духовно-творчій суті особистості, послаблює уяву, ініціативу, самостійність і інші властивості. Спотворюється мислення, абсолютизується сфера пізнавальної діяльності, формуються відчуття суперництва, егоцентричні установки. Змінюється загалом картина світу: світогляд, світовідчуття, світосприйняття, світобачення. Відбувається і "автоматизація" самої людини, яка на виробництві перетворюється на своєрідного "гвинтика", у спілкуванні з іншими людьми поводиться так само, як з комп'ютером (виробляє машинний стиль спілкування). Формується "кібернетична людина" (Е. Фромм). У неї виникають труднощі у міжособистісних стосунках завдяки відчуттю переваги над іншими людьми, вона втрачає з ними контакт, отримуючи все більше інформації від комп'ютера, в сім'ї обмежує себе мінімумом слів. Спілкування зі всіма набуває утилітарного характеру, позбавляється емоцій, щирості, людської теплоти. Все підпорядковано отриманню інформації. Відбувається відчуження і відособлення, раціоналізація і дегуманізація. Техноцентрованість веде до витіснення етичного, позбавлення відчуття сорому, жалості, співчуття, до знищення в людині людського і перетворенню її на своєрідного робота [6].

Отже, необхідно звернути особливу увагу на принцип соціокультурної пріоритетності інформатизації суспільства полягає в тому, що всі проблеми, які постають при цьому, слід вирішувати із вираховуванням мети, потреб і можливостей особистості. Необхідні найширші багатогранні людські контакти, які надавали б інформатизації нашого суспільства гуманістичного змісту, підтримували б пріоритетний напрямок інформатизації на задоволення потреб людей. Розуміння необхідності розробки державної політики інформатизації в умовах національного становлення нині вже утвердилося як на державному, так і на суспільному рівнях. Про це переконливо свідчать узагальнені висновки багатьох досліджень з проблем позитивних і негативних наслідків інформатизації різних сфер життя: суспільство, культура, політика, міжнародні відносини тощо. Серед них:

– негативні: збільшення до необмежених розмірів потоку соціальної інформації; можливість "автоматизації" людини; можливість дегуманізації життя та праці; підвищення кількості елітарного знання; можливість ізолювання індивіда; можливість зростання складності життя; стандартизація життя суспільства; підвищення рівня безробіття; поява нових вимог до професійного рівня працівників (обов'язкова комп'ютерна освіта, інформаційна культура, грамотність); можливість стресів; можливість декваліфікації; зникнення багатьох професій; можливість посилення централізації; зникнення певної свободи індивіда; поширення державної бюрократії; поширення корупції; посилення маніпуляції свідомості особи; фальсифікація громадської думки; посилення залежності від високо-розвинутих країн; технологічна залежність; можливість стати сировинним придатком;

– позитивні: творчий вільний розвиток особистості; формування національного інформаційного простору; формування інформаційного суспільства; формування інформаційної культури особистості; формування культури суспільства; підвищення соціалізації інформації; формування комунікаційного суспільства; підвищення продуктивності праці; прискорення запровадження найсучасних технологій; підвищення компетентності, професіоналізму працівників; формування інформаційного ринку; раціоналізація; підвищення якісного рівня життя суспільства; децентралізація; масова поява нових видів продукції (за найновітнішими ІТ); поява нових професій та кваліфікацій; зміцнення міжнародних економічних зв'язків; підвищення рівня політичної культури суспільства; розширення свободи особистості;розширення можливості брати участь у суспільному житті; утвердження національної незалежності;обмін найновітнішими технологіями;стабільне співробітництво з високорозвинутими країнами.

Проаналізувавши позитивну і негативну дієвість чинників інформатизації суспільства, до основних принципів процесу інформатизації можна віднести:

– підпорядкованість цілей – цілям соціально економічного розвитку;

– відповідність структур і методів інформатизації, перехід країни до ринкової економіки;

– вигідність інформатизації для суспільства, її окупність;

– орієнтація на економічні методи управління інформатизацією;

– саморозвиток процесу інформатизації;

– сумісність інформатизації країни з світовим процесом інформатизації;

– інтеграція інформаційних ресурсів.

Виходячи з цілей і проблем формування інформаційного суспільства, основними його напрямами слід вважати:

– проведення досліджень з інформатики й інформатизації;

– створення і розвиток матеріально-технічної бази інформатизації;

– вдосконалення, розробка, розвиток і застосування ІКТ;

– перехід виробництва програмних засобів на промислову основу, створення індустрії програмних засобів;

– створення і розвиток інформаційної інфраструктури;

– створення і розвиток індустрії переробки інформації;

– підготовку населення до інформатизації;

– підготовку, введення і коригування правових і господарських норм;

– участь у міжнародній співпраці і розподілі праці в сфері інформатизації.

Інформатизація відноситься до таких процесів, які не можуть успішно розвиватися без широкої міжнародної кооперації, тобто є процесом глобальним. А глобальною метою інформатизації є забезпечення необхідного рівня інформованості населення, обумовленого цілями соціально-економічного розвитку. Завдання інформатизації будуть виконані і витрати на її проведення виправдаються лише в тому випадку, коли вона буде проводиться з єдиних позицій, базуватися на єдиних принципах.

Аналіз розгортання світового процесу інформатизації дозволяє за ступенем досягнення кінцевої і проміжної мети виділити в розвитку інформатизації суспільства три етапи:

– створення соціальних, економічних і технічних умов формування і початкового задоволення інформаційних потреб населення;

– розвиток інформаційної інфраструктури і забезпечення умов для включення її у світову;

– розвиток і задоволення основних інформаційних потреб населення країни.

Отже, інформатизація суспільства характеризується як процес, що складається із соціальних, технічних, економічних, культурних, комунікаційних та інших механізмів, які перетинаються і поєднуються в єдине ціле, створюючи нові інформаційні технології для виробництва, переробки, збереження, поширення інформації [5].

Список використаних джерел

1. Джингарадзе Н. Інформаційна культура / Н. Джингарадзе. – К. : Українські пропілеї, 1999. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.eidos.ru.

2. Закон України "Про Національну програму інформатизації" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon4.rada.gov.ua.

3. Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки" від 9 січня 2007 р. за № 537-v // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – 102 с.

4. Еляков А. Д. Информационное бытие современного человека / А. Д. Еляков // Социально-гуманитарные знания. – 2008. – № 3. – С. 245–258.

5. Кивлюк О. П. Інформаційна педагогіка: філософія, теорія, практика / О. П. Кивлюк. – К. : Видавництво УАН ВІР, 2011. – 336 с.

6. Про комп'ютеризацію і її соціокультурні наслідки // Социологиякультуры. – 4-е изд. / Л. И. Михайлова. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2008. – 327 с.

Кивлюк О. П., *доктор философских наук, профессор кафедры методологии науки и международного образования, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), panyolga@ukr.net*

Моделирование информационных процессов в контексте информатизации общества

Анализируются информационные процессы как основные составляющие механизма формирования и функционирования информационного общества. Сущность информатизации в условиях глобализации рассматривается, как необратимый процесс, который предопределяет создание широких возможностей в обеспечении социальных, экономических, правовых, культурных и технологических условий хранения, генерирования и активизации новых идей так и негативных последствий.

Ключевые слова*: информация, информатизация, информационно-коммуникационные технологии, информатизация общества.*

Kyvliuk O. P., *doctor of philosophical sciences, professor of department of methodology of science and international education, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kiev), panyolga@ukr.net*

Modeling of informational processes in the context of informatization of the society

Informational processes are analyzed as main components of the mechanism of formation and functioning of informational society. The essence of information in the context of globalization is seen as an irreversible process that leads to the creation of great opportunities to provide social, economic, legal, cultural, and technological conditions for maintenance, revitalization and generation of new ideas and negative consequences as well.

Keywords: *information, informatization, information and communication technologies, informatization of society.*

* * *

УДК 130.2(045)

Клешня Г. М.
аспірантка кафедри філософії, Гуманітарний інститут Національного авіаційного університету (Україна, Київ), svanna@ukr.net

СПІВВІДНОШЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУ ТА СОЦІАЛЬНОГО ПРОГНОЗУ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

Здійснюється культурно–філософський аналіз проектування і прогнозування майбутнього в культурно–історичному контексті, а також зіставляються особливості соціального прогнозу та соціального проекту.

Ключові слова: *культура, соціальний проект, соціальний прогноз, ідеал, утопія, майбутнє.*

Тема прогнозу, прогностичних здібностей людини є фундаментальною для розуміння феномену людського буття. Здатність тих чи інших форм передбачення майбутнього становить одну з унікальних здібностей людини. З цієї точки зору, тема прогностичного початку в сукупній структурі людської діяльності є актуальною в осягненні феномену людини та її стосунків зі світом в рамках цілісного соціокультурного досвіду.

Як свідчить аналіз наукових робіт у галузі філософії, соціології, педагогіки, культури, політології, важко визначити сферу діяльності людини, у якій би не застосовувалися певні правила творення майбутнього. Ті творчі та конструктивні засади, що традиційно були притаманні технічній і інженерній галузі протягом останнього століття, набули нового застосування і нового статусу. Осягнене розумом втілення прогнозованих образів соціальної реальності – соціальне прогнозування та проектування, – з XX ст. є феноменом культури Західної цивілізації. Проте, поза увагою дослідників поки що залишаються зіставлення соціального прогнозу і соціального проекту для виявлення відмінностей між ними. Це і визначило мету даної статті.

Історико–філософські аспекти розвитку уявлень про майбутнє, генезис прогностичних здібностей людства, передумови виникнення прогнозування піднімалися у працях І. Бестужева–Лади, А. Гуревича, М. Бахтіна, Ж. Ле Гоффа, Л. Гумільова, К. Поппера, П. Сорокіна, О. Шпенглера, М. Еліаде, К. Ясперса та ін. Загальними питаннями футурологічного мислення, методологією передбачення, вивченням ролі передбачення у розвитку суспільства займаються такі автори, як І. Бестужев–Лада, Ф. Полак, П. Рікер, А. Турен та ін. Дослідження методології прогнозування представлено в працях Е. Араб–Огли, А. Бауера, І. Бестужева–Лади, П. Капіци, С. Курдюмова. Концепції майбутнього суспільного устрою наведено в роботах Д. Белла, Е. Гідденса, Р. Дарендорфа, П. Дракера, Б. Де Жувенель,